

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo
Att: Johan Raaum og Torun Rise
Sendes elektronisk til:
postmottak@kd.dep.no

Vår dato 20.01.2009
Deres dato 27.10.08
Deres referanse 200806239

Høringsuttalelse Karlsenutvalget NOU 2008: 18 Fagopplæring for framtida

Forum for fagskoler er enig i at fagskolen har utfordringer knyttet til manglende synlighet, statistikk og finansiering. Vi støtter derfor tiltak for å innhente bedre statistikk og etablere et eget råd for fagskoleutdanning.

I dag er kun en fjerdedel av de godkjente fagskoletilbudene finansiert. Utvalgets innstilling innebærer at dagens skjeve situasjon opprettholdes. For at det skal bli lik rett til utdanning må all godkjent fagskoleutdanning finansieres.

Fagskolene ivaretar spesifikke kompetansebehov for arbeids- og næringsliv, samt ungdom og voksne sitt ønske om en praktisk og yrkesrettet utdanning. Fagskoleutdanningen bør derfor være et alternativt tilbud for alle som har fullført videregående skole, eller har relevant realkompetanse.

Fagskoleutdanningen er en forsømt del av det norske utdanningssystemet. Det er derfor med rette at Karlsenutvalget peker på at fagskoleutdanningen er et viktig videreutdanningstilbud både for ungdom og voksne som har fullført fag- og yrkesopplæring i fra videregående skole. Utvalget viser til utfordringer knyttet til manglende synlighet, statistikk og finansiering. Forum for fagskoler støtter derfor de foreslåtte tiltakene mht. å innhente aktuell statistikk og å etablere et eget råd for fagskoleutdanningen. I forbindelse med det siste så er det viktig at fagskolene er med å sette premissene mht. sammensetning, mandat og delaktighet i de aktuelle beslutningsprosessene.

Når det gjelder finansiering så mener Forum for fagskoler at forslaget ikke er tilstrekkelig. I praksis vil det medføre at dagens skjeve situasjon stort sett vil opprettholdes. I dag er rundt 21% av de NOKUT-godkjente utdanningene finansiert. Mens forslaget, som også inkluderer helse- og sosialfag, vil kun øke dette til rundt 25% av de godkjente utdanningene.

Utvalget foreslår at "fagskoletilbud som er en spesialisering som bygger på et fag- eller svennebrev, som hovedregel skal gis offentlig finansiering". De overser da det faktum at av de elevene som velger yrkesfaglige utdanningsprogrammer på videregående skole, så er det hele 40% som *ikke* velger å kombinere utdanningen med fag- eller svennebrev. (Ref. SSB sin oversikt over "Fullførte utdanninger i videregående opplæring og annen videregående utdanning, etter kjønn og resultat - 2006/07" <http://www.ssb.no/emner/04/02/30/vgu/tab-2008-05-22-01.html>).

Mens de tradisjonelle tekniske fagene normalt følger løp med fag- og svennebrev, så velger de aller fleste elevene innen medier og kommunikasjon, formgivingsfag, naturbruk og helse- og sosialfag å kombinere utdanningen med studiekompetanse. Utvalget foreslår selv at helse- og sosialfag bør gis støtte. Men da kun 28% av disse elevene velger å ta fag- eller svennebrev, så vil de i praksis ekskludere de øvrige 72%. Vi tror neppe at dette var hensikten til utvalget.

Av fagskoleutdanningene som er godkjent i NOKUT så bygger opp mot $\frac{3}{4}$ av godkjenningene enten på de overnevnte fagene eller på generell kompetanse i fra videregående skole. Som kjent er også et av kravene for godkjenning hos NOKUT at det skal være dokumentert et behov i arbeids- og næringsliv for utdanningen.

Sett ut i fra samfunnsmessige behov og ut i fra et grunnleggende syn på at alle skal ha lik rett til utdanning, så ser ikke Forum for fagskoler noen grunn til at kun en mindre del av fagskoletilbudene skal finansieres. I stedet bør i minste all godkjent fagskoleutdanning være sikret en basisfinansiering. I tillegg kan utdanning som tilfredsstiller særskilte samfunnsmessige behov få en tilleggsfinansiering slik at de to til sammen gir en fullfinansiering, slik intensjonen er i forbindelse med finansiering av fagskoleutdanning i helse- og sosialfag i fra høsten 2009.

Et alternativ eller supplement kan være å innføre en stipendandel på 70% av lån til skolepenger i Lånekassen. Forutsetningen må være at studentene fullfører og består utdanningen. Vi viser for øvrig til vårt utkast til finansieringsløsning for fagskolene som ble oversendt departementet i juni 2008. Se vedlegg.

Forum for fagskoler mener for øvrig at fagskoler som i dag er fullfinansiert – som de tekniske fagskolene – fortsatt bør være det. Fagskoleutdanningen bør finansieres over statsbudsjettet ved Kunnskapsdepartementet for å sikre stabile rammevilkår for utdanninger av regional og nasjonal betydning.

Vi viser for øvrig til høringsuttalelsen i fra NHO sentralt som uttaler at all NOKUT-godkjent fagskoleutdanning bør være sikret en finansiering.

Vennlig hilsen
Forum for Fagskoler - Abelia

Vennlig hilsen,
Paul Chaffey
Sign.

Adm. dir. Abelia

Knut Erik Beyer-Arnesen
Sign.

Styreleder – Forum for fagskoler

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 27. juni 2008

Finansiering av fagskoler - Forum for fagskoler og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Fagskoleutdanningen lider i dag av at det ikke finnes en finansieringsordning som dekker all fagskoleutdanning, og dermed gjør utdanningen tilgjengelig for alle. Det bryter mot prinsippet om lik rett til utdanning, og rammer en stor andel (45%) av norsk ungdom som fullfører yrkesrettet videregående opplæring.

Dette medfører også i praksis en kjønnsmessig diskriminering, da det er de mannsdominerte tekniske fagfagene som er finansiert, mens kvinnedominerte fag som for eksempel helse- og sosialfag og kreative designfag ikke er finansiert.

Forum for fagskoler og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund har arbeidet med å definere hvilke prinsipper som vi mener bør legges til grunn for en finansieringsordning, og presenterer disse i dette brevet. Vi håper dette kan bidra konstruktivt i å prosessen med å få på plass en finansieringsordning for fagskoleutdanninger og inviterer herved departementet til en dialog.

Et utkast til finansieringsordning

Fagskolene er det eneste utdanningsslaget i Norge som ikke har en finansieringsordning som dekker alle godkjente utdanninger. Dette har gjentatte ganger blitt utsatt siden loven ble vedtatt i 2003.

Men nå har gledelig nok Stortinget vedtatt at fagskoleutdanning i helse- og sosialfag skal finansieres i fra 2009. Desto viktigere blir det å få fortgang i prosessen mht. hvordan et slikt finansieringssystem skal bygges opp og hvilke grunnleggende prinsipper og beregningsgrunnlag som skal ligge til grunn. For å bidra til dette så ønsker Forum for fagskoler og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund å presentere en skisse til en finansieringsløsning. Vi foreslår at en finansieringsordning for fagskolene bør bygge på følgende prinsipper:

Basisdel

Fagskolene bør ha en basisfinansiering i bunn på anslagsvis halvparten av det definerte kostnadsgrunnlaget. Basisfinansieringen skal bidra til å gi fagskolene stabile rammevilkår som gir dem trygghet for å utvikle nye tilbud i tråd med behovene i fra arbeids- og næringsliv. Dette vil igjen bidra en stabilitet i tilbudene over tid som skaper forutsigbarhet og trygghet både for studentene og arbeids- og næringslivet.

Resultatdel

Fagskolene kan oppnå en resultatdel på basis av andelen av studenter som fullfører utdanningen. Med dette stimulerer man til kvalitet i gjennomføringen, og det gir i tillegg en markedsmessig stimulans for utdanninger som det er stor etterspørsel etter i markedet.

Utvikling og samarbeid med arbeidsliv og næringsliv

Utvikling og samarbeide med arbeids- og næringslivet er tenkt å dekke både utvikling av nye studietilbud og oppdatering av eksisterende, samt den faglig og pedagogisk kompetansehevingen dette

vil kreve av staben. Samarbeidet vil primært gå til å avdekke kompetansebehov og revidere og utvikle nye studietilbud som tilfredsstillende disse behovene.

Et slikt samarbeid konkretiserer også en viktig del av kjerneverdiene ved fagskoleutdanningen. Fagskolen har en viktig samfunnsoppgave ved å tilby ”korte yrkesrettede utdanninger som raskt fanger opp arbeidslivets skiftende behov for kompetanse og omstillingsdyktig arbeidskraft.” slik KUF-komiteen skrev da fagskoleloven ble vedtatt i 2003.

Egenandel - studieavgift

Egenandelen vil måtte finansieres eksternt, for eksempel gjennom støtte i fra arbeidsgiver, stipend i fra en organisasjon eller for eksempel offentlige bevilgninger som ønsker å bidra til utdanning innen bestemte fagområder hvor man ser store samfunnsmessige behov. Også NAV vil kunne være en bestiller av fagskoleutdanning, der deltakeren får dekket egenandelen gjennom atferingspengene.

I tillegg så vil det selvsagt være anledning for studenten selv å betale egenandelen ut i fra interesser og ønske om egen kompetanseutvikling. Denne andelen vil være med på å styre utdanningstilbudene i retning av behovene i arbeids- og næringsliv. Det gir også det offentlige en ekstra positiv styringsmulighet til å påvirke tilbudet og gjennomføringen av fagskoleutdanning der det er særskilte samfunnsmessige behov – for eksempel innen for helse- og sosialfag.

Konklusjon

Vi vil anbefale at departementet setter ned en arbeidsgruppe som med utgangspunkt i dette og andre skisser som foreligger og gir denne et mandat i å utarbeide et konkret forslag til en finansieringsløsning for fagskolene. Oppdraget bør innebære at de nødvendige kriteriene og indikatorene som kreves for å oppnå støtte, utredes og defineres nærmere. I mandatet bør også inngå å utrede et beregningsgrunnlag for de faktiske kostnadene ved gjennomføring av fagskoleutdanning.

Vi ser fram til en nærmere tilbakemelding og dialog med departementet.

Knut Erik Beyer-Arnesen
Sign.

Styreleder
Forum for fagskoler

Ragnar Johansen
Sign.

Styreleder
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund